

KKTC’de Covid-19 Salgını Bağlamında Akademisyenlerin Uzaktan Eğitime İlişkin Metaforik Algıları

Metaphorical Perceptions of Academicians Regarding Distance Education in the Context of the Covid-19 Pandemic in TRNC

Ayça KAYA, Cemaliye MAHMUTOĞLU

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, KKTC’de çalışan akademisyenlerin Covid-19 salgını bağlamında uzaktan eğitime yönelik algılarını metaforlar yoluyla belirlemektir. Nitel olarak tasarlanmış araştırmada, olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. 2021-2022 eğitim öğretim yılında KKTC’de bulunan tüm üniversitelerde görev yapmakta olan tam zamanlı ve yarı zamanlı öğretim üyeleri ve elemanlarının tamamı araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Ancak gönüllülük esasıyla katılan 110 kişi araştırmaya çalışma grubu olarak dahil edilmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formuyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, akademisyenlerin metaforik tanımını ve söz konusu metaforun üretilme nedenini içermektedir. Verileri analiz etmede içerik ve betimsel analizler uygulanmıştır. Akademisyenler uzaktan eğitim kavramına ilişkin 78 farklı metafor üretmiş olup; üretilen bu metaforlar olumlu ve olumsuz olarak 2 kategoriye ayrılmıştır. Olumlu kategorisinde 4 tema (Kurtarıcılık, Yararlılık, Gereklilik ve Erişilebilirlik); olumsuz kategorisinde de benzer şekilde 4 tema (Yetersizlik, Etkileşimsizlik, Bilgisizlik ve İsteksizlik) ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak akademisyenlerin en çok metafor ürettikleri kategorinin olumsuz kategorisinde Yetersizlik teması olduğu tespit edilmiştir. Bu bulguya göre akademisyenler, öğrencilerin kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirip gerçekleştiremediklerinin bilinmediğini, eğitimi verenin de alanın da yeterince tatmin olmadığını ve öğrencilerin bilgi eksikliklerinin bu yolla giderilemeyeceğini belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Covid-19 salgını, Akademisyen, Uzaktan eğitim, Yükseköğretim, Metafor

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the perceptions of academics working in the TRNC towards distance education in the context of the Covid-19 epidemic through metaphors. In the qualitatively designed research, the phenomenology design was used. All of the full-time and part-time faculty and staff working in all universities in the TRNC in the 2021-2022 academic year constitute the study group of the research. However, 110 people who participated on a voluntary basis were included in the study as a working group. Data were collected with a semi-structured interview form. The semi-structured interview form includes the metaphorical definition of academics and the reason for producing the metaphor. Content and descriptive analyzes were applied to analyze the data. Academics have produced 78 different metaphors for the concept of distance education. These metaphors produced are divided into 2 categories

Kaya A., & Mahmutoğlu C., (2022). KKTC’DE Covid-19 salgını bağlamında akademisyenlerin uzaktan eğitime ilişkin metaforik algıları. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 12(2), 413-423. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.1086686>

Ayça KAYA (✉)

ORCID ID: 0000-0001-7510-7708

Haliç Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, İstanbul, Türkiye
Haliç University, Vocational School of Physical Education and Sports, Istanbul, Turkey
aycabagmenkaya@halic.edu.tr

Cemaliye MAHMUTOĞLU

ORCID ID: 0000-0003-3202-5627

Bahçeşehir Kıbrıs Üniversitesi, Bilgisayar Programcılığı, Alayköy, KKTC
Bahçeşehir Cyprus University, Computer Programming, Lecturer

Geliş Tarihi/Received : 12.03.2022

Kabul Tarihi/Accepted : 28.07.2022

Bu eser "Creative Commons Atıf-GayriTicari-4.0 Uluslararası Lisansı" ile lisanslanmıştır.

as positive and negative. There were 4 themes in the positive category (Rescue, Usefulness, Necessity and Accessibility) and similarly, 4 themes (Inadequacy, Inactivity, Ignorance and Unwillingness) emerged in the negative category. As a result, it was determined that the category in which academicians produced the most metaphors was the theme of inadequacy in the negative category. According to this finding, the academicians stated that it is not known whether the students can achieve permanent learning, that the instructor and the field are not sufficiently satisfied and that the students' lack of knowledge cannot be eliminated in this way.

Keywords: Covid-19 pandemic, Academician, Distance education, Higher education, Metaphor

GİRİŞ

Dünyayı 2019 yılında saran Covid-19 salgının çok hızlı bir şekilde tüm dünyaya yayılması nedeniyle yaşanan beklenmedik olaylar, birçok kurumun yanı sıra, milyonlarca öğrenciyi bir arada tutan eğitimi birçok yönden kötü bir şekilde etkisi altına almıştır. Bununla birlikte göz ardı edilmemesi gereken diğer noktalar ise salgının; sosyokültürel, mali, politik ve tahmin edilemeyen pek çok alanda tüm dünyayı hâlen etkilediği gerçeğidir. Dolayısıyla bu sürecin en çok eğitimi etkilediği varsayımından yola çıkarak eğitime olan bakışımız ve eğitimi yorumlama biçimimiz hiç kuşkusuz değişmiş ve değişecektir (Bozkurt ve Sharma, 2020). Salgının başlamasıyla Millî Eğitim Bakanlığı'na (MEB) ve Yüksek Öğretim Kurumu'na (YÖK) bağlı bütün eğitim kurumları eğitime bir süreliğine ara verip, uzaktan eğitime geçiş için altyapı çalışmalarına başlamıştır. Diğer türlü ifade etmek gerekirse eğitimin aksamaması için uzaktan eğitim, pandemi sürecinin temel olarak benimsenen yaklaşımı hâline gelmiştir (Yamamoto ve Altun, 2020). Bu süreçte, öğretmenlerin ve öğrencilerin durumunun nasıl değişeceği tartışılan en önemli konulardan biri olmakla birlikte (Bakker ve Wagner, 2020; Dilekçi ve Limon, 2020) sürecin doğru yönetilmesi, normale dönülmesi ve zorlukların lehimize çevrilebilmesi için hep birlikte çaba göstermenin gerekliliği kaçınılmaz görünmektedir (Egeli ve Özdemir, 2020). Tam da bu noktada uzaktan eğitim sistemine geçiş yapan akademisyenlerin çoğunluğunun daha önce herhangi bir uzaktan eğitim deneyimi olmamasına rağmen (İnce, Kabul ve Diler, 2020) tüm eğitim-öğretim faaliyetlerini uzaktan eğitimle yürütmeye mecbur kalarak, hızla bu beklenmedik sürece uyum sağlamak durumunda kalmışlardır (Şen ve Kızılcıoğlu, 2020). Bu bağlamda salgın sürecinde uzaktan eğitime yönelik alınan kararlar incelendiğinde, Türkiye 12 Mart 2020 tarihinde eğitime ara verirken, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ise 11 Mart 2020 tarihinde eğitime ara vermiş; 17 Mart 2020 tarihi itibarıyla de birçok kurumda uzaktan eğitim ile çalışmaya geçildiği görülmüştür. KKTC'ye bağlı olan Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (YÖDAK) da YÖK ile eşgüdümlü ilerlemek bakımından YÖK nezdinde uzaktan eğitimle ilgili alınan kararları takip etmiştir (Egeli ve Özdemir, 2020).

Uzaktan eğitim, eğitimin senkron ve asenkron biçimde öğrenenlerin ve öğretenlerin fiziki olarak aynı ortamda bulunmamasına rağmen teknolojik araçlar yoluyla eğitimin devam ettirilmesidir (Kaçan ve Gelen, 2020; Simonson, Smaldino, Albright ve Zvacsek, 2008). Bu bağlamda Covid-19 salgın döneminde eğitim alanına ilişkin problemleri çözmek için televizyon yayınları yanı sıra, senkron ve asenkron eğitim yolu ile eğitim faaliyetlerini

devam ettirme çalışmaları yapılmıştır. Uzaktan eğitim, her ne kadar bireylerin öğrenme kaynaklarından özgür olduğu ve zaman kısıtlamasının olmadığı bir eğitim modeli olsa da oluşturduğu fırsatlar kadar sorunlarını da ele almak gerekmektedir (İnce, Kabul ve Diler, 2020). Uzaktan eğitim beraberinde dijitalleşen eğitim süreci, aileleri, öğretmenleri ve öğrencileri de ayrı ayrı etkilemiştir. Bu sebeple sosyal izolasyona önem verilerek salgından en az hasarla etkilenmek için dışarıyla temas kesilmiş ve insanlar evlerinde kalmışlardır (Kırık ve Özkoçak, 2020). Dolayısıyla evde devam eden eğitim aile üyelerini de olumsuz etkileyerek mevcut yaşantıların yeniden düzenlenmesi gerekliliği sorununu ortaya çıkarmıştır (Başaran ve Aksoy, 2020; Kaya ve Dilekçi, 2021). Bununla birlikte evde devam eden eğitim sürecinde aile üyeleri kaçınılmaz olarak yeni roller üstlenmek durumunda kalmışlardır (Bozkurt ve Sharma, 2020). Zira aile üyeleri arasında yeni gelişen bu rollerin kişilerde gerginliklere sebep olması da muhtemel görünmektedir. Bu durumun ileri zamanlarda fırsat eşitliği noktasında öğrenciler için büyük problemlere sebep olabileceği düşüncesinin yanında (Giannini ve Lewis, 2020) genel nüfusun ruh sağlığı üzerindeki etkilerinin de incelenmesi gerektiği ifade edilmektedir (Casacchia, Cifone, Giusti, Fabiani, Gatto, Lancia ve Roncone, 2021). Nitekim her ne kadar çeşitli kurumlar eğitimin evde devam ettirilmesi yönünde uzaktan eğitime geçişe yönelik düzenlemeler yapsalar dahi, öncelik öğrencilerin ve öğrencilerin ailelerinin güvenliğini sağlamaya dönük olmalıdır. Örneğin, öğrencilerin yaşamaya olası psikolojik bazı sorunlarını iletebilecekleri yardım hatları ve çeşitli kaynaklar olması bu düzenlemelerden bazıları olabilir (Şen ve Kızılcıoğlu, 2020). Bu açıdan bakıldığında uzaktan eğitimin mevcut sistemle yürütülmesinin etkileri incelenmeye değer bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, akademisyenlerin "Covid-19 salgını sürecindeki uzaktan eğitime" ilişkin mevcut zihinsel imgelerini metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmaktır. Pek çok teorisyene göre metaforlar, bir durumu basit kelimelerle açıklamaktan çok daha fazlasıdır. Çünkü, metaforlar bir şeyi başka bir tanım bağlamında düşünmemizi sağlayan kelimelerdir (Brandt, 2004). Başka bir açıdan bakıldığında ise metaforları inceleyerek kültürel ve fiziksel deneyimlerimizi algılamaya başlarız (Hogler, Gross, Hartman ve Cunliffe, 2008). Metaforların doğası, ortaya çıkışı ve vurgusu akademisyenlerin süreçte zihinlerindeki uzaktan eğitim imgelemelerini anlamak açısından önem taşımaktadır. Çünkü metafor, öğrencilerin ve öğretmenlerin gizli dünyasının birçok yönünü tasarlamak için güçlü bir araçtır (Low, 2008). Bu bağlamda akademisyenlerin pandemi döneminde uzaktan

eğitimle ilgili mecazi tanımlamalarının ortaya çıkarılması, yükseköğretimde uzaktan eğitim süreçlerinde yaşanan sorunların tespit edilmesi ve sorunların giderilmesine yönelik önerilerde bulunulması bağlamında önem arz etmektedir. Çünkü üniversiteler uzaktan eğitim sayesinde daha büyük kitlelere erişim sağlayarak bilginin yayılmasında ve sürekliliğinde önemli bir rol üstlenmektedir. Dolayısıyla akademisyenler uzaktan eğitim ortamının kullanıcıları olarak bu süreçte etkin rol alan bir paydaş niteliğindedir. Bu sebeple akademisyenler uzaktan eğitimi sunmak, geliştirmek ve planlamak açısından merkezi bir rol üstlenmiş durumdadırlar (Gök ve Kılıç Çakmak, 2020). Alan yazın incelendiğinde (Akıncan ve Çakır, 2021; Casacchia vd., 2021; Çardak ve Güler, 2022; Durak ve Çankaya, 2020; Kurnaz ve Serçemeli, 2020; Öztürk, 2020; Rodrigues, Franco ve Silva, 2020; Saunders, Brooks ve Dawson, 2020; Sayan, 2020; Sekreter, İpekçi Çetin ve Kaya Samut, 2021; Şeren, Tut ve Kesten, 2020; Yavuz, Kayalı, Balat ve Karaman, 2020; Yazıbaşı, Yemenci, Serinsu ve Zengin, 2021; Zorluoğlu, Devocioğlu ve Sayın, 2021) Covid-19 salgını sürecinde yükseköğretimde zorunlu hâle getirilen uzaktan eğitimin akademisyenleri de etkilediği görülmüştür. Dolayısıyla akademisyenler pandemi sürecinde eğitim öğretim sürecinin aksamaması için uzaktan eğitimi kullanarak derslerini sürdürmek durumunda kalmışlardır. Bu anlamda uzaktan eğitim öğrenme kaynağı olarak eğitim sisteminde temel bir noktaya oturmuştur. Dolayısıyla uzaktan eğitim, salgın sürecinden sonra da geçerliliğini koruyacak gibi görünmektedir. Samson'a (2020) göre de salgın sonrasında da uzaktan eğitim uygulamalarının devam etmesinin gerekli ve önemli olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle yükseköğretim ölçeğinde akademisyenlerin uzaktan eğitimle ilgili algılarının belirlenmesi sürecin daha sonraki aşamalarında daha verimli ve etkili olabilmesi için önem arz etmektedir. Nitekim erişilebilen kaynaklarda Covid-19 salgını bağlamında KKTC'deki üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar aracılığıyla ortaya konulduğu bir araştırmaya rastlanılmamıştır. Bu açıdan bakıldığında mevcut araştırmanın alanyazına farklı bir bakış açısı getirmesiyle araştırmacı ve uygulayıcılara katkıda bulunacağı düşünülmektedir. Bu nedenle araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

- i. KKTC'de görev yapan akademisyenlerin "Covid-19 salgını sürecindeki uzaktan eğitime" yönelik geliştirdikleri metaforlar nelerdir?
- ii. Bu metaforların dayandığı gerekçelere göre toplandığı kavramsal kategoriler ve temalar nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, akademisyenlerin "Covid-19 salgını sürecindeki uzaktan eğitime" ilişkin mevcut zihinsel imgelerini metaforlar yoluyla açığa çıkarmayı amaçlaması nedeniyle nitel bir araştırmadır (Merriam, 2018). Araştırmada akademisyenlerin salgın boyunca uzaktan eğitim sürecinde yaşamış oldukları deneyimlerden yola çıkılarak oluşturdukları mecazları tanımlamak ve açıklamak için *olgubilim (fenomenoloji) deseni* tercih edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016). Fenomenolojik desen, araştırmacının durumun bir tanımını oluşturmasına ve olaydan ortaya

çıkan farklı yorumlar arasındaki köprüleri geliştirmesine yardımcı olur (Moustakas, 1994). Bu bağlamda akademisyenlerin uzun bir süre uzaktan eğitimi deneyimlemiş olmaları nedeniyle uzaktan eğitime pek çok anlam yükledikleri varsayılmıştır. Bu anlamların ortaya çıkarılmasında metaforlar etkili olarak kullanılan yöntemlerden biridir (Fleischer, 2004). Metaforların kullanımını genellikle konuyla ilgili anlamın iletilmesine ve tutkunun aktarılmasına yardımcı olmaktadır (Carpenter, 2008).

Çalışma Grubu

Bu araştırmadaki çalışma grubu KKTC'de bulunan tüm üniversitelerde görev yapmakta olan tam zamanlı, yarı zamanlı öğretim üyeleri ve elemanlarının tamamını kapsamaktadır. Çalışma grubu, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenmiştir (Patton, 2018). Bu nedenle tüm fakültelerin akademik personeli araştırma kapsamına alınmış; 110 akademisyen gönüllü katılım sağlamıştır. Ancak 20 veri elenmiş ve sonuç olarak 90 akademisyen görüşü araştırmada yer almıştır. Akademisyenlerin %40'ı (36) kadın; %60'ı (54) erkektir. Akademisyenlerin %7,7'sinin 21-30 yaş; %31,1'inin 31-40 yaş; %40'ının 41-50 yaş, %15,5'inin 51-60 yaş ve %5,5'inin ise 60 yaş üstü yaş aralığında oldukları tespit edilmiştir. Akademisyenlerin %16,6'sı Öğr. Görevlisi, %51,1'i Dr. Öğr. Üyesi, %24,4'ü Doç. Dr. ve %7,7'si Prof. Dr. kadrolarında görev yapmaktadır. Akademisyenlerin %40'ı İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi'nde, %17,7'si Mühendislik Fakültesi'nde, %14,4'ü Eğitim Fakültesi'nde, %5,5'i Hukuk Fakültesi'nde, %22,2'si diğer fakültelerde (Tıp, Eczacılık, İşletme, Siyasal Bilimler, İletişim, Sağlık Bilimleri, Mimarlık Tasarım ve Güzel Sanatlar, Beşeri Bilimler) çalışmaktadır.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı hazırlanırken öncelikle alanyazında metaforların yer aldığı bazı çalışmaların (Jensen, 2006; Karakuş ve Karacaoğlu, 2021; Schmitt, 2005; Şen ve Kızılcalıoğlu, 2020; Şeren, Tut ve Kesten, 2020) incelenmesi yoluna gidilmiş; sonra da bu çalışmalarda ortak ifadeler göz önüne alınmıştır (Patton, 2018). Veri toplama aracının birinci bölümü, kişisel bilgilerin belirlenmesine yönelik sorulardan, ikinci bölümü ise "Covid-19 salgını sürecinde uzaktan eğitime" ilişkin akademisyenlerin algılarının belirlenmesini hedefleyen "Uzaktan..... gibidir. Çünkü....." ifadesinden (yarı yapılandırılmış) oluşmaktadır. Bu ifadede "gibidir" sözcüğü akademisyenlerin uzaktan eğitime ilişkin algılarının çağrıştırdığı metaforu anlatırken; "çünkü" ile devam eden ifade ile ise metaforların gerekçeleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Veriler toplanmadan önce katılımcılara araştırmanın konusu ve verilerin bilimsel amaçlar için kullanılacağı yönünde bilgilendirme yapılmış; katılımcılar gönüllü katılım durumlarını formda işaretleyerek beyan etmişlerdir. Salgın koşulları dikkate alınarak veriler, elektronik ortamda çevrimiçi platformlar aracılığıyla katılımcılara iletilmiştir. İlgili form yaklaşık üç hafta (10.09.2021-30.09.2021) boyunca katılımcıların erişimine açık hâle getirilmiştir. Bu sürenin sonunda ulaşılan 110 akademisyenden 20'si hatalı metafor üretimi veya metaforun gerekçesinin anlamlı olmaması gibi nedenlerle elenerek 90 akademisyenin verisi nihai veri olarak kayda alınmıştır.

Verilerin Analizi

Veriler, nitel araştırmalar kapsamında sıklıkla tercih edilen tekniklerden içerik analizi ile betimsel analiz teknikleri ile incelenmiştir (Elo ve Kyngäs, 2008). Polit ve Beck'e (2012) göre içerik analizi; tüm verilerin içerik açısından analiz edildiği, tanımlanmış kategorilere veya örnekleme uygunluk için kodlandığı bir sınıflandırma matrisi geliştirmeyi içermektedir. Betimsel analizde ise doğrudan alıntılar ile katılımcıların görüşleri olduğu gibi yansıtılmaktadır (Creswell, 2012). Verilerin analizinde uygulanan beş aşamalı yöntemle göre öncelikle metaforlar ve cümleler isimlendirilmiştir. İkinci olarak, üretilen metaforlar alfabetik sıraya göre listelenmiştir. Üçüncü aşamada, metafor olarak sayılan kavramlar, eğitim bilimleri alan uzmanları (2 kişi-Dr. Öğr. Üyesi) tarafından doğrulanmış ve teyit edilmiştir. Dördüncü aşama olan tarama aşamasında, katılımcıların ürettikleri birbirleriyle bağlantısız olan metaforlar; diğer bir deyişle metaforu açıklamamış olan, konuyla bağlantılı olmayan, metafor ve gerekçesi arasında bir bağlantı bulunmayan veriler elenmiştir ($n=110-20=90$ veri). Son aşama olan kategori aşamasında akademisyenlerin ürettikleri metaforlar, ortak özellikleri ve nitelikleri incelenerek olumlu ve olumsuz olmak üzere toplam 8 farklı kavramsal tema çatısı altında toplanmıştır. İç geçerliliğin sağlanması yeterli katılım stratejisi ve yanıtlarda doyumluluk sağlanması ile 110 veri ile yürütülmüştür (Merriam ve Tisdell, 2015). İlaveten iç geçerliliğin artırılmasında katılımcıların doğrudan alıntıları dahil edilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Araştırmanın Etik İzinleri

Araştırma etiği ilkeleri gözetilerek bu kapsamda Bahçeşehir Kıbrıs Üniversitesi Etik Kurulundan 23.06.2021 tarihli ve BAU/EK-2021/02 sayılı etik kurul izin belgesi alınmıştır.

BULGULAR

Veriler çözümlenerek tablolar hâlinde açıklanmıştır.

Akademisyenlerin "Uzaktan Eğitim" Kavramına Yönelik Metaforik Algıları

Akademisyenlerin araştırma kapsamında 78 farklı metafor ürettikleri; üretilen metaforlardan 70'inin bir kez ifade edildiği, 8'inin ise birden fazla kez ifade edildiği görülmektedir. Metaforların frekansı ve yüzdesi Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde akademisyenlerin ürettikleri metaforların frekans (f) aralıklarının 1 ile 4 (%1,1 ile %4,4) arasında değiştiği görülmektedir. Bu metaforlardan en sık tekrarlananların "ilaç" ve "robot" ($f=4$; %4,4) metaforları olduğu tespit edilmiştir. Bu metaforları sırayla "alışveriş, can simidi, ekmek, kaktüs, sessiz çılgılık ve su" ($f=2$; %2,2) metaforları takip etmiş; 70 metafor ise sadece birer kez ifade edilmiştir. En sık tekrarlanan metaforların uzaktan eğitimi hem olumlu hem de olumsuz yönleri ile eşit derecede vurguladığı görülmektedir. Ancak metaforların toplam frekansına bakıldığında ise uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine daha çok vurgu yapıldığı ifade edilebilir. Ayrıca üretilen metaforların gerekçeleri içerik analizi ile incelendiğinde metaforlar olumlu ve olumsuz olarak 2 kategori altında toplanmış; her bir kategoriye ilişkin metaforlar temalarla açıklanmıştır.

Metaforların Olumlu Kategorisinde Yer Aldığı Temalar

Olumlu kategorisinde akademisyenlerce geliştirilen metaforlar taşıdıkları benzer özellikler nedeniyle 4 tema altında toplanmıştır. Bu temalar; *Kurtarıcılık*, *Yararlılık*, *Gereklilik* ve *Erişilebilirlik* biçiminde isimlendirilmiştir. Tablo 2'de bu temalar, temsil etmiş olduğu metaforla ilişkilendirilerek sunulmuştur.

Tablo 2'de açıklandığı üzere araştırmada toplam 21 farklı olumlu metafor vardır. Akademisyenlerce "Kurtarıcılık ($f=10$; %11,1)" temasının en fazla ifade edildiği görülmektedir. Bu temayı metaforların üretim ve sıklık derecesi açısından sırasıyla "Yararlılık ($f=8$; %8,8), Gereklilik ($f=5$; %5,5) ve Erişilebilirlik ($f=4$; %4,4)" temaları izlemektedir. Akademisyenlerin görüşleri doğrudan alıntılarla aşağıda verilmiştir.

Kurtarıcılık teması: Olumlu kategorisinde bulunan bu temada akademisyenler 6 farklı metafor üretmiş ve toplamın %11,1'ini temsil etmişlerdir. Uzaktan eğitimin akademisyenlerce kurtarıcılık olarak görülme gerekçeleri; pandemi koşullarında ihtiyaçlara yönelik en iyi çözüm olarak görülmesi ve eğitimin hiç yapılamamasındansa uzaktan bile olsa yürütülmeye devam ettirilmesi olarak sıralanabilir. Bu tema içinde en fazla üretilen metaforlar *ilaç* ($f=4$) ve *can simidi* ($f=2$) metaforlarıdır. Bu temayı temsilen akademisyen görüşlerinin bazıları şöyledir:

"Uzaktan eğitim *ilaç* gibidir. Çünkü zor zamanda duran eğitim sistemini ayağa kaldırarak hiç olmazsa bir nebze de olsa sürecin işlemesine katkı sağladı." (A31)

"Uzaktan eğitim *can simidi* gibidir. Çünkü, cankurtaran simidi; umutsuzluğa kapıldığınız anda sizi hayatta ve mücadelenin içinde tutacak çok önemli bir olgu olup sizi geleceğe taşır." (A10)

"Uzaktan eğitim *ilk yardım* gibidir. İmkânsızlıklar içinde çaresiz kaldığında sana yaşama aynı yerden kuvvetle devam etmek için destek verir." (A35)

"Uzaktan eğitim *sığınak* gibidir. Çünkü başımıza gelen bu karamsar tablo da adeta dışarıdan gelen her türlü zarara karşın bizi korumuştur. Zarar görmemizi önleyerek bizi kurtarmıştır." (A75)

Yararlılık teması: Olumlu kategorisinde bulunan bu temada akademisyenler 8 farklı metafor üretmiş ve toplamın %8,8'ini temsil etmişlerdir. Uzaktan eğitimin akademisyenlerce yararlılık olarak görülme gerekçeleri; zor koşullarda yüzyüze eğitime bir alternatif olarak kolaylık sağlanması, bilgiye kolayca ulaşılabilmesi ve bilgi tekrarlarının zaman mekandan bağımsız yapılabilmesine olanak tanınması olarak sıralanabilir. Bu tema içinde üretilen bütün metaforlar -ay ($f=1$), hazine ($f=1$), kitap ($f=1$), meşrubat ($f=1$), moda ($f=1$), mücevher kutusu ($f=1$), nehir ($f=1$), seminer ($f=1$)- bir kez tekrar edilmiştir ve eşit sayıdadır. Bu temayı temsilen akademisyen görüşlerinin bazıları şöyledir:

"Uzaktan eğitim *ay* gibidir. Gecenin zifiri karanlığında ihtiyaç duyulan bir ışık gibi yararlanmasını bilene rehberdir." (A6)

"Uzaktan eğitim *hazine* gibidir. Uzaktan eğitim fırsatını bir kere yakalayınca yıllardır kullandığımız konvansiyonel eğitime göre değerli bir hazine olduğunu anlarsınız. Çünkü yararını görürsünüz." (A28)

Tablo 1: Metaforların Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerleri

Sıra No	Metafor	f	%	Sıra No	Metafor	f	%
1	ilaç	4	4,4	40	körlük	1	1,1
2	robot	4	4,4	41	kuantum fiziği	1	1,1
3	alışveriş	2	2,2	42	maç	1	1,1
4	can simidi	2	2,2	43	masal anlatmak	1	1,1
5	ekmek	2	2,2	44	meşrubat	1	1,1
6	kaktüs	2	2,2	45	moda	1	1,1
7	sessiz çılgılık	2	2,2	46	monolog	1	1,1
8	su	2	2,2	47	mum ışığında iğne aramak	1	1,1
9	araba sürmek	1	1,1	48	mücevher kutusu	1	1,1
10	broşür	1	1,1	49	nehir	1	1,1
11	a+++ cihazlar	1	1,1	50	opera	1	1,1
12	ağaç	1	1,1	51	pencere	1	1,1
13	ay	1	1,1	52	pivot noktası	1	1,1
14	aynada konuşmak	1	1,1	53	robot süpürge	1	1,1
15	boş kutu	1	1,1	54	sahte elmas	1	1,1
16	çıkılmaz yol	1	1,1	55	sakız	1	1,1
17	çiçek	1	1,1	56	sanal dünya	1	1,1
18	delik şişe	1	1,1	57	sanal gerçeklik	1	1,1
19	depodaki eşya	1	1,1	58	seans	1	1,1
20	dere	1	1,1	59	seminer	1	1,1
21	duvar	1	1,1	60	senfoni	1	1,1
22	dürbün	1	1,1	61	serap	1	1,1
23	elek	1	1,1	62	sesli kitap	1	1,1
24	engelli koşu yarışı	1	1,1	63	seyahat programı	1	1,1
25	evimiz	1	1,1	64	seyircisiz tiyatro oyunu	1	1,1
26	fare	1	1,1	65	sığınak	1	1,1
27	fikir avı	1	1,1	66	suya yazı yazmak	1	1,1
28	gemi	1	1,1	67	şoför	1	1,1
29	hava	1	1,1	68	tatlı	1	1,1
30	hazine	1	1,1	69	telefon görüşmesi	1	1,1
31	ışınlanma	1	1,1	70	tiyatro	1	1,1
32	iğneye iplik takmak	1	1,1	71	topsuz futbol oyunu	1	1,1
33	ilk yardım	1	1,1	72	tuzsuz yemek	1	1,1
34	intro	1	1,1	73	uçak	1	1,1
35	isteksiz yapılan iş	1	1,1	74	yabancı dil öğrenmek	1	1,1
36	kebab	1	1,1	75	yaşam rutini	1	1,1
37	kitap	1	1,1	76	yemek pişirmek	1	1,1
38	kör kuyu	1	1,1	77	yeşil erik	1	1,1
39	körebe	1	1,1	78	yokuş	1	1,1
					Toplam	90	100

Tablo 2: Olumlu Metaforların Temalarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerleri

Temalar	Metaforlar	Metafor Sayısı (n)	Metafor Frekansı (f)	Yüzde Değeri (%)
Kurtarıcılık	ilaç (4), can simidi (2), gemi (1), ilk yardım (1), pencere (1), sığınak (1)	6	10	11,1
Yararlılık	ay (1), hazine (1), kitap (1), meşrubat (1), moda (1), mücevher kutusu (1), nehir (1), seminer (1)	8	8	8,8
Gereklilik	ekmek (2), su (2), evimiz (1), depodaki eşya (1)	4	6	6,6
Erişilebilirlik	A+++ cihazlar (1), dürbün (1), ışınlanma (1), robot süpürge (1)	4	4	4,4
	Toplam	22	28	30,9

“Uzaktan eğitim **kitap** gibidir. Çünkü istediğinizde ulaşabilir ve istediğiniz kadar meşgul olabilirsiniz. Bilgi alabilirsiniz.” (A41)

“Uzaktan eğitim **seminer** gibidir. Yeni nesil öğrencilerin arge eğitim sistemiyle iki boyutlu yazılımları, simülasyon eğitimlerini hızlı bir şekilde öğrenmelerini sağlar. Ayrıca teknoloji sayesinde kaçırdıkları dersleri tekrar inceleyip bilgi sahibi olmaları açısından avantajdır.” (A67)

Gereklilik teması: Olumlu kategorisinde bulunan bu temada akademisyenler 4 farklı metafor üretmiş ve toplamın %6,6’sını temsil etmişlerdir. Uzaktan eğitimin akademisyenlerce gereklilik olarak görülme gerekçeleri; insanların gereksinim duyduğu bilgilere ulaşmasını sağlaması ve günümüz koşullarında zorunlu bir ihtiyaç niteliğinde görülmesi olarak sıralanabilir. Bu tema içinde üretilen bütün metaforlardan *-ekmek (f=2), su (f=2), evimiz (f=1), depodaki eşya (f=1)*- ikisi iki kez, ikisi bir kez tekrar edilmiştir. Bu temayı temsilen akademisyen görüşlerinin bazıları şöyledir:

“Uzaktan eğitim **ekmek** gibidir. Çünkü kolay ulaşabilirsiniz ve onsu yaşayamazsınız.” (A8)

“Uzaktan eğitim **su** gibidir. Çünkü su insanın gereksinimlerini karşılar, zorunludur.” (A77)

“Uzaktan eğitim **evimiz** gibidir. Çünkü insanın barınma ihtiyacı vardır. İnsan evinde huzur ve konfor bulur. Ev nasıl ki bizler için gerekliyse uzaktan eğitim de bu anlamıyla gereklidir.” (A23)

“Uzaktan eğitim **depodaki eşya** gibidir. Çünkü gerekli olduğu zaman ihtiyaç duyar kullanırsınız.” (A15)

Erişilebilirlik teması: Olumlu kategorisinde bulunan bu temada akademisyenler 4 farklı metafor üretmiş ve toplamın %4,4’ünü temsil etmişlerdir. Uzaktan eğitimin akademisyenlerce erişilebilirlik olarak görülme gerekçeleri; işlevsel olarak zaman ve mekandan bağımsız her ortamdan ulaşılması olanağı sağlaması ve zaman kaybını önlemesi olarak sıralanabilir. Bu tema içinde üretilen bütün metaforlar *-A+++ cihazlar (f=1), dürbün (f=1), ışınlanma (f=1), robot süpürge (f=1)*- bir kez tekrar edilmiştir ve eşit sayıdadır. Bu temayı temsil eden akademisyen görüşlerinden bazıları şu şekildedir: Bu temayı temsilen akademisyen görüşlerinin bazıları şöyledir:

“Uzaktan eğitim **A+++ cihazlar** gibidir. Çünkü zaman ve enerji tasarrufu sağlayarak her yerden erişim sağlar.” (A1)

“Uzaktan eğitim **dürbün** gibidir. Çünkü uzakları yakınlaştırır.” (A64)

“Uzaktan eğitim **ışınlanma** gibidir. Çünkü mekandan bağımsız olarak eğitim hayatınıza devam etme olanağı sağlar.” (A29)

“Uzaktan eğitim **robot süpürge** gibidir. Çünkü işlevseldir ve zaman kaybını önler. Kolaylıkla ulaşabilirsiniz.” (A60)

Metaforların Olumsuz Kategorisinde Yer Aldığı Temalar

Olumsuz kategorisinde akademisyenlerce geliştirilen metaforlar taşıdıkları benzer özellikler nedeniyle 4 tema altında toplanmıştır. Bu temalar; *Yetersizlik, Etkileşimsizlik, Bilgisizlik ve İsteksizlik* biçiminde isimlendirilmiştir. Tablo 3’te bu temalar, temsil etmiş olduğu metaforla ilişkilendirilerek sunulmuştur.

Tablo 3’te açıklandığı üzere araştırmada toplam 56 farklı olumlu metafor vardır. Akademisyenlerce “*Yetersizlik (f=20; %22,2)*” temasının en fazla ifade edildiği görülmektedir. Bu temayı metaforların üretim ve sıklık derecesi açısından sırasıyla “*Etkileşimsizlik (f=18; %20), Bilgisizlik (f=14; %15,5)* ve “*İsteksizlik (f=10; %11,1)*” temaları izlemektedir. Akademisyenlerin görüşleri doğrudan alıntılarla aşağıda verilmiştir.

Yetersizlik teması: Olumsuz kategorisinde bulunan bu temada akademisyenler 20 farklı metafor üretmiş ve toplamın %22’sini temsil etmişlerdir. Uzaktan eğitimin akademisyenlerce yetersiz görülme gerekçeleri; öğrencilerin kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirip gerçekleştiremediklerinin bilinmemesi, eğitimi verenin de alanın da yeterince tatmin olamaması ve öğrencilerin bilgi eksikliklerinin bu yolla giderilemeyeceği olarak sıralanabilir. Bu tema içinde üretilen metaforlar *-ağaç (f=1), çıkmaz yol (f=1), çiçek (f=1), delik şişe (f=1), dere (f=1), fare (f=1), hava (f=1), körebe (f=1), körlük (f=1), kuantum fiziği (f=1), pivot noktası (f=1), sahte elmas (f=1), sesli kitap (f=1), suya yazı yazmak (f=1), şoför (f=1), tatlı (f=1), topsuz futbol oyunu (f=1), tuzsuz yemek (f=1), yemek pişirmek (f=1), yokuş (f=1)*- bir kez tekrar edilmiştir ve eşit sayıdadır. Bu temayı temsilen akademisyen görüşlerinin bazıları şöyledir:

“Uzaktan eğitim **çıkmaz yol** gibidir. Çünkü verdiğin eğitimin öğrenci tarafından ne kadar alındığını öğretebildiğinizi bilemezsiniz.” (A12)

“Uzaktan eğitim **körebe** gibidir. Çünkü uzanılan elin kimin tuttuğu, eğitimin kime online şekilde geldiği ve kimi geliştirdiği bilinmez ve ölçülemez.” (A43)

Tablo 3: Olumsuz Metaforların Temalarının Frekans (f) ve Yüzde (%) Değerleri

Temalar	Metaforlar	Metafor Sayısı (n)	Metafor Frekansı (f)	Yüzde Değeri (%)
Yetersizlik	ağaç (1), çıkmaz yol (1), çiçek (1), delik şişe (1), dere (1), fare (1), hava (1), körebe (1), körlük (1), kuantum fiziği (1), pivot noktası (1), sahte elmas (1), sesli kitap (1), suya yazı yazmak (1), şoför (1), tatlı (1), topsuz futbol oyunu (1), tuzsuz yemek (1), yemek pişirmek (1), yokuş (1)	20	20	22,2
Etkileşimsizlik	robot (4), sessiz çılgılık (2), aynada kendine konuşmak (1), boş kutu (1), monolog (1), mum ışığında iğne aramak (1), sanal dünya (1), sanal gerçeklik (1), serap (1), seyahat program (1), seyircisiz tiyatro oyunu (1), telefon görüşmesi (1), tiyatro (1), yaşam rutini (1)	14	18	20
Bilgisizlik	kaktüs (2), araba sürmek (1), broşür (1), duvar (1), elek (1), engelli koşu yarışı (1), fikir avı (1), iğneye iplik takmak (1), kör kuyu (1), maç (1), senfoni (1), uçak (1), yabancı dil öğrenmek (1)	13	14	15,5
İsteksizlik	alışveriş (2), intro (1), isteksiz yapılan iş (1), kebab (1), masal anlatmak (1), opera (1), sakız (1), seans (1), yeşil erik (1)	9	10	11,1
	Toplam	56	62	68,8

“Uzaktan eğitim **suya yazı yazmak** gibidir. Çünkü eğitim veren de alan da tatmin olmaz; harcanan zaman ve emek silinir gider. Sonuç olarak yetersiz kalır.” (A78)

“Uzaktan eğitim **topsuz futbol** gibidir. Çünkü sonuçta ne ürettiğimizi ölçemiyoruz. Tüm yapı yetersizlik üzerine kurulmuş gibi adeta.” (A83)

Etkileşimsizlik teması: Olumsuz kategorisinde bulunan bu temada akademisyenler 14 farklı metafor üretmiş ve toplamın %20’sini temsil etmişlerdir. Uzaktan eğitimin akademisyenlerce etkileşimsizlik olarak görülme gerekçeleri; geribildirim veremeyen öğrencilerden kaynaklı etkileşim sorunlarına yol açması, öğrencilerin birbirleriyle etkileşimde bulunacağı gerçek ortamların yokluğu, sosyalleşmeye imkân vermemesi ve yapay bir sanal ortam sunması olarak sıralanabilir. Bu temada en fazla üretilen metaforlar *robot* (f=4) ve *sessiz çılgılık* (f=2) metaforlarıdır. Diğer üretilen metaforlar birer kez ifade edilmiştir. Bu temayı temsilen akademisyen görüşlerinin bazıları şöyledir:

“Uzaktan eğitim **robot** gibidir. Çünkü ruhsuzdur, etkileşim yoktur ve yapaydır.” (A59)

“Uzaktan eğitim **sessiz çılgılık** gibidir. Boşluğa seslenmeye benzer. Var olan her şeyi görürsün ama yakında olan (dinlemeye niyeti olan) sesinizi duyar, uzakta olan (niyeti olmayan) az duyar veya duymaz.” (A72)

“Uzaktan eğitim **seyircisiz tiyatro oyunu** gibidir. Çünkü öğrencinin ilgisini uzaktan eğitime odaklamak ve motivasyonunu sağlamak hayli güçtür.” (A74)

“Uzaktan eğitim **monolog** gibidir. Çünkü genellikle duvara konuşur gibi sadece siz konuşursunuz.” (A50)

Bilgisizlik teması: Olumsuz kategorisinde bulunan bu temada akademisyenler 13 farklı metafor üretmiş ve toplamın %15,5’ini temsil etmişlerdir. Uzaktan eğitimin akademisyenlerce bilgisizlik olarak görülme gerekçeleri; uzaktan eğitimde kullanılan uygulamalarla ilgili yeterli bilgiye sahip olunmaması, sistemde yaşanan teknik sorunların çözümüne ilişkin bilgi eksikliği yaşanması ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin uzaktan yürütülmesiyle ilgili ortak görüşlerin olmaması olarak sıralanabilir. Bu tema içinde en fazla üretilen metafor *kaktüs* (f=2) metaforu olmakla birlikte diğer metaforlar bir kez tekrar edilmiştir ve eşit sayıdadır. Bu temayı temsilen akademisyen görüşlerinin bazıları şöyledir:

“Uzaktan eğitim **kaktüs** gibidir. Çünkü faydalı bir çiçektir ama can acıtan yanları da vardır. Uygulamaların yeterince bilinmemesi, eğitim faaliyetlerine ilişkin yetersiz bilgiler olması gibi.” (A39)

“Uzaktan eğitim **araba sürmek** gibidir. Çünkü sürüş için ehliyet almak gerekir; yoksa çok kaza yaparsınız. Bir yerlere çarparsınız. Yani öğrenmeden kullanmak çok tehlikelidir. Önce bilmek gerekir.” (A5)

“Uzaktan eğitim **broşür** gibidir. Çünkü bütün gerekli bilgiler ulaştırılması istenen kişiye broşürde verilir; ama karşıdaki broşürün yalnızca görseline bakar, içeriğini okuyamaz.” (A9)

“Uzaktan eğitim **maç** gibidir. Çünkü uzaktan eğitim teknik, yönetsel ve ekipsel hazırlığınız yoksa 6-0 kaybedeceğiniz bir maç gibi olur. Çok iyi bir planlama ve hazırlık süreci gerektirir. Bunları bilmezseniz kaybedersiniz.” (A46)

İsteksizlik teması: Olumsuz kategorisinde bulunan bu temada akademisyenler 9 farklı metafor üretmiş ve toplamın %11,1’ini

temsil etmişlerdir. Uzaktan eğitimin akademisyenlerce isteksizlik olarak görülme gerekçeleri; öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmemeleri, teknolojik aletleri bir oyun aracı olarak kullanıp ders dışındaki konularla oyalanmaları ve motivasyon problemleri nedeniyle konuları derinlemesine kavrayamamaları olarak sıralanabilir. Bu tema içinde en fazla üretilen metafor *alışveriş* ($f=2$) metaforu olmakla birlikte diğer metaforlar bir kez tekrar edilmiştir ve eşit sayıdadır. Bu temayı temsilen akademisyen görüşlerinin bazıları şöyledir:

“Uzaktan eğitim alışveriş gibidir. Çünkü dostlar alışverişte görsün misali sadece görüntüyle uğraşsın. Öğrencilerin isteksiz davranışları oldukça rahatsızlık vericidir.” (A4)

“Uzaktan eğitim seans gibidir. Çünkü çocuklar dikkatini verdikleri için ekranda boşa zaman geçirirler. Yani bedenlen orda olsalar bile bir an önce bu seans bitsin de gidelim der gibidirler.” (A66)

“Uzaktan eğitim masal anlatmak gibidir. Çünkü ders sırasında öğrenciler uyur.” (A47)

“Uzaktan eğitim yeşil erik gibidir. Çünkü herkese hitap etmez. Kimisinin tansiyonu vardır diye hitap etmez, kimisi sadece sevmez.” (A89)

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Akademisyenlerin Covid-19 salgını bağlamında uzaktan eğitime ilişkin mevcut zihinsel imgelerinin metaforlar yoluyla belirlenmesinin amaçlandığı bu çalışmada, akademisyenlerce 78 farklı metafor üretildiği görülmüştür. Bu metaforların 70'inin akademisyenlerce bir kez ifade edildiği tespit edilmişken; 8'inin ise birden fazla kez ifade edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bunların arasından en sık tekrarlanmış olan metaforların *“ilaç”* ve *“robot”* metaforları olduğu; bu metaforların birinin (ilaç) uzaktan eğitimin olumlu, diğerinin ise (robot) olumsuz yönlerine vurgu yaptığı; ancak metaforlara ilişkin toplam frekans incelendiğinde uzaktan eğitimin olumsuz yönlerinin daha çok vurgulandığı görülmektedir. Ayrıca içerik analizi sonucunda metaforların olumlu ve olumsuz kategorilerine ayrılması sağlanmıştır. Bununla birlikte her bir kategorinin altında 4'er tema olduğu tespit edilmiştir. Şahin İzmirli ve Mısırlı'nın (2018) çalışmasında da uzaktan eğitime yönelik bulguların olumlu-olumsuz kategorilerinde irdelendiği görülmüştür. Olumlu kategorisinde *Kurtarıcılık*, *Yararlılık*, *Gereklilik* ve *Erişilebilirlik* olmak üzere 4 tema oluşturulmuştur. Alanyazına göre akademisyenlerin salgın boyunca sürdürülen uzaktan eğitimi olumlu olarak algıladıkları araştırmalar (Hotar, Özcan, Baran, Yaci ve Karagöz, 2021; Mhlanga ve Moloji, 2020; Şahin İzmirli ve Mısırlı, 2018; Türküresin, 2020) mevcuttur. Temalar incelendiğinde akademisyenlerce en fazla ifade edilen metaforların *Kurtarıcılık* temasında yer aldığı görülmektedir. Mevcut çalışmada uzaktan eğitimin akademisyenlerce kurtarıcı olarak görülme gerekçeleri olarak; pandemi koşullarında ihtiyaçlara yönelik en iyi çözüm olarak görülmesi ve eğitimin hiç yapılamamasındansa uzaktan bile olsa yürütülmeye devam ettirilmesi olarak gösterilebilir. Uzaktan eğitimde derslerin zamana ve mekâna bağlı olmadan yürütülmesi ve sonradan tekrar etmeye olanak tanınması bir avantaj olarak değerlendirilmektedir (Akıncan ve Çakır, 2021; Gregory

ve Lodge, 2015). Bununla birlikte esneklik, maliyetin düşük olması, eğitimde pratikleşme ve eğitimin yaygınlaştırılması uzaktan eğitimin paydaşlara sunduğu fırsatlardan bazılarıdır (Koç, 2021). Diğer bir tema da *Yararlılık* temasıdır. Bu çalışmada uzaktan eğitimin yararlı olarak görülme gerekçeleri olarak; zor koşullarda yüzyüze eğitime bir alternatif olarak kolaylık sağlanması, bilgiye kolayca ulaşılabilmesi ve bilgi tekrarlarının zaman mekândan bağımsız yapılabilmesine olanak tanınması olarak gösterilebilir. Şeren, Tut ve Kesten'in (2020) araştırma sonucu bu bulguyu destekler niteliktedir. Araştırma sonuçlarına göre öğretim elemanları bu sürecin avantajlarını, uygulamada kolaylık sağlanması ile zaman ve mekândan bağımsız olması şeklinde değerlendirmişlerdir. Araştırmada ortaya çıkan diğer bir olumlu tema ise *Gereklilik* temasıdır. Bu çalışmada uzaktan eğitimin gerekli olarak görülme gerekçeleri olarak; insanların gereksinim duyduğu bilgilere ulaşmasını sağlaması ve günümüz koşullarında zorunlu bir ihtiyaç niteliğinde görülmesi olarak gösterilebilir. Yükseköğretimde örgün eğitim içinde de uzaktan eğitim uygulamalarının bu yüzyılda gerekli olduğu yönünde görüşler mevcuttur (Baggaley, 2008). Öte yandan uzaktan eğitimin verimli geçmediği ve dolayısıyla da gerekli olmadığı yönünde görüşler de mevcuttur (Sayan, 2021). Araştırmadaki son olumlu tema ise *Erişilebilirlik* temasıdır. Bu çalışmada uzaktan eğitimin erişilebilir olarak görülme gerekçeleri olarak; işlevsel olarak zaman ve mekândan bağımsız her ortamdaki ulaşılması olanağı sağlaması ve zaman kaybını önlemesi olarak gösterilebilir. Şeren, Tut ve Kesten'e (2020) göre de öğrencilerin ders materyallerine ulaşımını kolaylaştırması açısından öğretim elemanları tarafınca olumlu olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca Koç (2020) da benzer şekilde öğrenciler için en büyük avantajın eğitime ulaşım kolaylığı olduğunu ifade etmiştir.

Araştırmada olumsuz kategorisinde geliştirilen metaforlar sırasıyla *Yetersizlik*, *Etkileşimsizlik*, *Bilgisizlik* ve *İsteksizlik* olmak üzere 4 temadan oluşmaktadır. Alanyazına göre akademisyenlerin salgın boyunca sürdürülen uzaktan eğitimi olumsuz olarak algıladıkları araştırmalar (Bekar ve Çam, 2021; Durak ve Çankaya, 2020; Kaya, 2020; Kurnaz ve Serçemeli, 2020; Şen ve Kızılcıoğlu, 2020; Şeren, Tut ve Kesten, 2020; Ünal ve Bulunuz, 2020) mevcuttur. Temalar incelendiğinde akademisyenlerce en fazla ifade edilen metaforların *Yetersizlik* temasında yer aldığı görülmektedir. Uzaktan eğitimin yetersiz görülme gerekçeleri olarak öğrencilerin kalıcı öğrenmeyi gerçekleştirip gerçekleştirmediklerinin bilinmemesi, eğitimi verenin de alanın da yeterince tatmin olamaması ve öğrencilerdeki bilgi eksikliklerinin bu şekilde giderilemeyeceği olarak sıralanabilir. Yapılan bazı araştırmalarda da akademisyenlerin yüz yüze eğitimi tercih ettikleri ve uzaktan eğitimde verimlilik olmadığını düşündükleri ortaya konulmuştur (Balaman ve Hanbay Tiryaki, 2021; Patricia, 2020). Babinčáková ve Bernard'a (2020) göre öğrencilerin konuları anlamakta zorlandıkları, öğretmenlerin konuları çok hızlı bir şekilde geçtikleri, soru sormak ve tartışmak için yeterli zaman verilmediği ifade edilmiştir. Diğer bir tema ise *Etkileşimsizlik* temasıdır. Bu çalışmada uzaktan eğitimin etkileşimsizlik olarak görülme gerekçeleri olarak; geribildirim vermeyen öğrencilerden kaynaklı etkileşim sorunlarına yol açması, öğrencilerin birbiriyle etkileşim kurmasına olanak tanıyan gerçek ortamların olmaması, sosyalleşme imkânı sunmayarak yapay

bir sanal ortam olması olarak sıralanabilir. Ömeroğlu'na (2019) göre kalıcı öğrenme olabilmesi için etkileşim olması gerekmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre uzaktan eğitim alan öğrencilerin karşılaştıkları en önemli sorunlardan biri yüz yüze ders olmaması nedeniyle etkileşim eksikliği olmuştur (Hidayat, Anisti, Purwadhi ve Wibawa, 2020). Benzer şekilde Şen ve Kızılcalıoğlu'nun (2020) araştırmasında da öğrencilerin uzaktan eğitimin sosyalleşmeye olanak tanımaması, akademisyenlerle kurulan bağdan yoksun olma gibi sebeplerle uzaktan eğitim sürecinde memnun olmadıkları bulgulanmıştır. Araştırmanın bulgularıyla örtüşen başka araştırmalar da (Arkorful ve Abaidoo, 2015; Bayburtlu, 2020; Kaya ve Dilekçi, 2021; Richardson, Maeda, Lv ve Caskurlu 2017; Sadeghi, 2019) mevcuttur. *Etkileşimsizlik* temasını ise *Bilgisizlik* teması takip etmektedir. Bu araştırmada uzaktan eğitimin bilgisizlik olarak görülme gerekçeleri olarak; uzaktan eğitimde kullanılan uygulamalarla ilgili yeterli bilgiye sahip olunmaması, sistemde yaşanan teknik sorunların çözümüne ilişkin bilgi eksikliği yaşanması ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin uzaktan yürütülmesiyle ilgili ortak görüşlerin olmaması olarak sıralanabilir. Karadağ ve Yücel'in (2020) araştırmasında da uzaktan eğitim için gerekli olan teknolojik cihazlara pek çok öğrencinin sahip olmaması, olsalar bile programların kullanımına ilişkin bilgilendirilmemiş olmamaları ve dolayısıyla derslerine devam etmedikleri sonuçlarına ulaşmıştır. Bu araştırmaya benzer şekilde bu programları kullanmada yetersizlik hissi yaşayan akademisyen ve öğrencilere yönelik araştırmalar da mevcuttur (Bakioğlu ve Çevik, 2020; Öztürk, 2020; Yazıbaşı, Yemenici, Serinsu ve Zengin, 2021). Nitekim pandemi sürecinde birçok eğitimcinin Covid-19 pandemisine kadar uzaktan eğitimi hiç deneyimlememiş oldukları sonucuna ulaşmıştır (De Jong, 2020; Sekreter vd., 2021). Metaforların üretim ve sıklık derecesi bakımından olumsuz kategorisinde *Bilgisizlik* temasını *İsteksizlik* teması takip etmektedir. Bu araştırmada uzaktan eğitimin isteksizlik olarak görülme gerekçeleri olarak; öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmemeleri, teknolojik aletleri bir oyun aracı olarak kullanıp ders dışındaki konularla meşgul olmaları ve motivasyonlarının düşük olması sebebiyle konuları derinlemesine kavrayamamaları olarak sıralanabilir. Çardak ve Güler'in (2022) araştırmasında akademisyenler bizzat kendileri bu sürece hazır olmadıklarını belirtmişlerdir. Zira yine aynı araştırmada motivasyon eksikliği, katılım düşüklüğü ve sürece yönelik inanç gibi isteksizliklik belirten bulgulara ulaşılmıştır. Ayrıca derse katılmayan öğrencinin de o dersteki başarısının tartışılması gereken bir konu olduğu üzerinde durulmuştur (Khlaif, Salha ve Kouraichi, 2021). Akıncan ve Çakır'ın (2021) araştırmasında da öğretim elemanları; öğrencilerin isteksiz olduklarını, dersi sonradan takip etme olanakları nedeniyle devamsızlık yaptıklarını ve bunların birer problem teşkil ettiğini ifade etmişlerdir.

Tüm bu bilgiler birlikte yorumlandığında, okulların kapanmasının eğitim camiasındaki tüm paydaşlara farklı zorluk dereceleriyle eşlik ettiğini söylemek yerinde olacaktır (Chang ve Yano, 2020; Dilekçi, 2021). Bu açıdan yükseköğretimde üniversitelerin bu yeni düzen içerisinde uzaktan eğitimle ilgili süreçleri yeniden yapılandırarak olası sorunlar karşısında hazırlıklı olmaları ve sistem içerisinde yeni edindikleri rollerini bilmeleri önemlidir (Bozkurt ve Sharma, 2020). Bu yaşanan kritik süreç tüm

devletlere; eğitimin kesintisiz sürdürülebilmesi, uzaktan eğitime olan gerekliliğin ortaya konulması ve teknolojik alt yapıya daha fazla yatırım yapılmasının önemini göstermiştir (Egeli ve Özdemir, 2020). Bu sürecin aynı zamanda üniversitelerin niteliğini artırmaya dönük kararlarla desteklenerek potansiyel insan gücünün daha nitelikli yetişmesine katkı sunması bağlamında da değerlendirilmesi gerekmektedir (Sekreter vd., 2021). Zira Yavuz vd. (2020) araştırmalarında üniversitelerin gerçekleştirdikleri etkinliklerin, öğrencilerin ve öğretim elemanlarının gereksinimlerinin karşılanmasına yönelik hizmet ettiğini, üniversitelerin teknolojik odaklı çözümler üzerine yoğunlaştığını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte yükseköğretimde paydaşlara uzaktan eğitime yönelik verilen eğitimlerin niteliği artırması bağlamında elzem olduğu söylenebilir. Üniversitelerin yönetimlerinin bu konudaki ihtiyaçları gidermeye yönelik çözümler geliştirmeleri, kullanılan cihazlarda ve programlarda sorun yaşayanların tespit edilerek sorunların çözümüne yönelik planlamalar yapılması uzaktan eğitimin amaca yönelik yapılmasına katkı sunabilir.

Sınırlılıklar

Mevcut araştırmanın ilk sınırlılığı, çalışma grubunun KKTC'de bulunan tüm üniversitelerde görev yapmakta olan tam zamanlı, yarı zamanlı öğretim üyeleri ve elemanlarını içermesi; ancak Türkiye'de görev yapan akademisyenleri içermemesidir. İkinci sınırlılığı ise, Covid-19 salgını boyunca uygulanan uzaktan eğitimle ilgili üretilen metaforlar ve gerekçelerin akademisyenlerin süreç boyunca yaşanan duruma özgü olarak geliştirdikleri görüşlerle sınırlı olmasıdır.

KAYNAKLAR

- Akıncan, E., & Çakır, R. (2021). Uzaktan eğitim sürecinde görev alan öğretim elemanlarının performanslarını arttırmaya yönelik görüş ve öneriler. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 7(2), 134-165.
- Arkorful, V., & Abaidoo, N. (2015). The role of e-learning, advantages and disadvantages of its adoption in Higher education. *International Journal of Instructional Technology and Distance Learning*, 12(1), 29-42.
- Babinčáková, M., & Bernard, P. (2020). Online Experimentation during COVID-19 Secondary School Closures: Teaching Methods and Student Perceptions. *Journal of Chemical Education*, 97, 3295-3300.
- Bakker, A., & Wagner, D. (2020). Pandemic: lessons for today and tomorrow?. *Educational Studies in Mathematics*, 104(1), 1-4.
- Başaran, M., & Aksoy, A. (2020). Anne-babaların koronavirüs (covid-19) salgını sürecinde aile yaşantılarına ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(71), 668-678.
- Baggaley, J. (2008). Where did distance education go wrong? *Distance Education*, 29(1), 39-51.
- Bakioğlu, B., & Çevik, M. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde fen bilimleri öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 109-129.
- Balaman, F., & Hanbay Tiryaki, S. (2021). Coronavirüs (Covid-19) nedeniyle mecburi yürütülen uzaktan eğitim hakkında öğretmen görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 10(1), 52-84.

- Bayburtlu, Y. S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151.
- Bekar, F., & Çam, H. (2021). Covid-19 sürecinde akademisyenlerin acil uzaktan eğitim sistemi kullanım algılarının planlı davranış teorisi temelinde teknoloji kabul modeli ile incelenmesi. *Journal of Social Research and Behavioral Sciences*, 7(14), 115-136.
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Asian Journal of Distance Education*, 15(1), i-vi.
- Brandt, N. C. (2004). *Constructing school organization through metaphor: Making sense of school reform*. Doctoral dissertation, The Florida State University, USA.
- Casacchia, M., Cifone, M. G., Giusti, L., Fabiani, L., Gatto, R., Lancia, L., & Roncone, R. (2021). Distance education during COVID 19: an Italian survey on the university teachers' perspectives and their emotional conditions. *BMC Medical Education*, 21(1), 1-17.
- Çardak, U., & Güler, Ç. (2022). Uzaktan eğitim ve uzaktan öğretmen yetiştirme bağlamında akademisyen uygulama, görüş ve önerileri. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (Özel Sayı), 323-353.
- Carpenter, J. (2008). Nitel araştırmalarda metaforlar: Işık mı saçıyor yoksa gölge mi? *Hemşirelik ve Sağlıkta Araştırma*, 31, 274-282.
- Chang, G. C., & Yano, S. (2020). How are countries addressing the Covid-19 challenges in education? A snapshot of policy measures. *World Education Blog*, 1-3.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Boston, MA: Pearson.
- De Jong, P. G. (2020). *Impact of moving to online learning on the way educators teach*, [https://link.springer.com/article/10.1007/s40670-020-01027-7], Erişim tarihi: 9.02.2022.
- Dilekçi, Ü. (2021). School administration during the covid-19 pandemic: Challenges to Turkish school administrators. *I-manager's Journal on Educational Psychology*, 15(1), 25-42.
- Dilekçi, Ü., & Limon, İ. (2020). COVID-19 salgını bağlamında öğretmenlerin algıladıkları aşırı işletişim yükü düzeylerinin incelenmesi. *Millî Eğitim*, 49(1), 231-252.
- Durak, G., & Çankaya, S. (2020). Emergency distance education process from the perspectives of academicians. *Asian Journal of Distance Education*, 15(2), 159-174.
- Egeli, S., & Özdemir, M. B. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi sürecinin KKTC eğitim sistemine yansımalarına genel bir bakış. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(27), 779-804.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). Nitel içerik analizi süreci. *İleri Hemşirelik Dergisi*, 62, 107-115.
- Fleischer, M. (2004). *20. yüzyıl filozofları* (Çev. Akın Kanat). İzmir: İlya İzmir Yayınevi.
- Giannini, S., & Lewis, G. S. (2020). Three ways to plan for equity during the coronavirus school closures. Retrieved from *World Education Blog*: <https://gemreportunesco.wordpress.com/2020/03/25/three-ways-to-plan-for-equity-during-the-coronavirus-school-closures>.
- Gök, B., & Kılıç Çakmak, E. (2020). Uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı. *Kastamonu Education Journal*, 28(5), 1915-1931.
- Gregory, M. S. J., & Lodge, J. M. (2015). Academic workload: the silent barrier to implementation of technology-enhanced learning strategies in higher education. *Distance Education*, 36(2), 210-230.
- Hidayat, D., Anisti, P., & Wibawa, D. (2020). Crisis management and communication experience in education during the covid – 19 pandemic in indonesia. *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication*, 36(3), 67-82.
- Hogler, R., Gross, M. A., Hartman, J. L., & Cunliffe, A. L. (2008). Meaning in organizational communication: Why metaphor is the cake, not the icing. *Management Communication Quarterly*, 21(3), 393-412.
- Hotar, N., Özcan, M. A., Baran, B., Yaci, Ş. N., & Karagöz, E. (2021). Acil uzaktan eğitimden ne öğrendik? Öğrenci ve öğretim elemanı görüşlerinin karşılaştırılması. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12(2), 673-690.
- İnce, E. Y., Kabul, A., & Diler, İ. (2020). The opinions of academicians on distance education during the COVID-19 pandemic. *Educational practices during the COVID-19 viral outbreak: International perspectives*, 107.
- Kaçan, A., & Gelen, İ. (2020). Türkiye'deki uzaktan eğitim programlarına bir bakış. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(1), 1-21.
- Karadağ, E., & Yücel, C. (2020). Distance education at universities during the novel coronavirus pandemic: An analysis of undergraduate students' perceptions. *Yükseköğretim Dergisi*, 10(2), 181-192.
- Karakuş, N., & Karacaoğlu, M. Ö. (2021). Uzaktan eğitime yakından bakış: Bir metafor çalışması. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö10), 44-62.
- Kaya, S. (2020). Zorunlu Uzaktan Eğitimde Karşılaşılan Sorunlar: Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşleri. *VIIIth International Eurasian Educational Research Congress*, 10-13.
- Kaya, A., & Dilekçi, Ü. (2021). Covid-19 salgını sürecindeki acil uzaktan eğitim ilişkin ebeveynlerin algıları: Bir metafor analizi çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 11(3), 1621-1636.
- Khlaif, Z. N., Salha, S., & Kouraichi, B. (2021). Emergency remote learning during COVID-19 crisis: Students' engagement. *Education and Information Technologies*, 1-23.
- Kırık, A. M., & Özkoçak, V. (2020). Yeni dünya düzeni bağlamında sosyal medya ve yeni koronavirüs (covid-19) pandemisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(45), 134-148.
- Koç, E. (2020). Üniversite öğretim elemanlarının gözünden yüksek öğretimde uzaktan öğrenimin değerlendirilmesi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 25-39.
- Koç, E. S. (2021). Nasıl bir uzaktan eğitim? 1 yılın sonunda yapılan çalışmaların değerlendirilmesi. *International Anatolia Academic Online Journal Social Sciences Journal*, 7(2), 13-26.
- Kurnaz, E., & Serçemeli, M. (2020). Covid-19 pandemi döneminde akademisyenlerin uzaktan eğitim ve muhasebe eğitimine yönelik bakış açıları üzerine bir araştırma. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi* 2(3), 262-288.

- Low, G. (2008). Metaphor and education. *The Cambridge handbook of metaphor and thought*, 212-231.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma, desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. Ed.: S. Turan). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Merriam, S., & Tisdell, E. (2015). *Qualitative research: A guide to design and implementation*. New Jersey, USA: Jossey-Bass.
- Mhlanga, D., & Moloi, T. (2020). COVID-19 and the digital transformation of education: What are we learning on 4IR in South Africa?. *Education Sciences*, 10(7), 180.
- Moustakas, C. (1994). *Fenomenolojik araştırma yöntemleri*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications. <https://dx.doi.org/10.4135/9781412995658>
- Ömeroğlu, E. (2019, 19-22 Haziran). *Uzaktan eğitim sistemiyle ilgili bir araştırma: Sakarya örneği*. International Congresses on Education, Sakarya Üniversitesi, Sakarya. https://www.erpacongress.com/upload/dosya/erpa-2019_bookproceedings_15d3866b5b17ae.pdf adresinden 09.02.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Öztürk, H. (2020). Meslek yüksekokulu öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sürecinde uyumlarının incelenmesi: Nitel bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (57), 74-97.
- Patricia, A. (2020). Collage students' use and acceptance of emergency online learning due to COVID-19. *International Journal of Educational Research Open*, 99(104), 1-33.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (Çev. Ed.: M. Bütün ve S. B. Demir). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2012). *Hemşirelik araştırması: İlkeler ve yöntemler*. Philadelphia, PA: Lippincott Williams & Wilkins.
- Richardson, J. C., Maeda, Y., Lv, J., & Caskurlu, S. (2017). Social presence in relation to students' satisfaction and learning in the online environment: A meta-analysis. *Computers in Human Behavior*, 71, 402-417.
- Rodrigues, M., Franco, M., & Silva, R. (2020). COVID-19 and disruption in management and education academics: Bibliometric mapping and analysis. *Sustainability*, 12(18), 7362
- Sadeghi, M. (2019). A shift from classroom to distance learning: Advantages and limitations. *International Journal of Research in English Education*, 4(1), 80-88.
- Samson. P. (2020). *The Coronavirus and Class Broadcasts*. *Educause Review Magazine*. <https://er.educause.edu/blogs/2020/3/the-coronavirus-and-class-broadcasts>. Erişim Tarihi: 20.01.2022.
- Saunders, F. C., Brooks, J., & Dawson, M. (2020). Exploring staff attitudes to distance learning-what are the opportunities, challenges and impacts on engineering academics and instructional designers. *European Journal of Engineering Education*, 45(5), 675-690.
- Sayan, H. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 11(42), 100-122.
- Sekreter, M. S., İpekçi Çetin E., & Kaya Samut, P., (2021). Covid 19 pandemisi ile başlayan acil uzaktan eğitim sürecinin öğretim elemanları perspektifinden değerlendirilmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi* 11(3), 444-455.
- Simonson, M., Smaldino, S., Albright, M., & Zvacek, S. (2008). *Teaching at a learning distance: Foundations of distance education*, 4th edition. Pearson.
- Şahin İzmirli, Ö., & Mısırlı, Z. A. (2018). Öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin metaforik algıları. *Uluslararası Necati-bey Eğitim ve Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi (UNESAK 2018)*. Balıkesir, Türkiye
- Şen, Ö., & Kızılcalıoğlu, G. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde üniversite öğrencilerinin ve akademisyenlerin uzaktan öğretime yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *International Journal of 3D Printing Technologies and Digital Industry*, 4(3), 239-252.
- Şeren, N., Tut, E., & Kesten, A. (2020). Korona virüs sürecinde uzaktan eğitim: Temel eğitim bölümü öğretim elemanlarının görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 4507-4524.
- Türküresin, H. E. (2020). Covid-19 pandemi döneminde yürütülen uzaktan eğitim uygulamalarının öğretmen adaylarının görüşleri bağlamında incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(1), 597-618.
- Ünal, M., & Bulunuz, N. (2020). Covid-19 salgını döneminde yürütülen uzaktan eğitim çalışmalarının öğretmenler tarafından değerlendirilmesi ve sonraki sürece ilişkin öneriler. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(1), 343-369.
- Yamamoto, G. T., & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Yavuz, M., Kayalı, B., Balat, Ş., & Karaman, S. (2020). Salgın sürecinde Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarının acil uzaktan öğretim uygulamalarının incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 49(1), 129-154.
- Yazıbaşı, M. A., Yemenici, A., Serinsu, M. E., & Zengin, Z. S. (2021). Covid-19 pandemi sürecinde İlahiyat/İslami İlimler Fakültesi öğretim elemanları ve öğrencilerinin uzaktan eğitim sistemi ile ilgili tecrübelerinin değerlendirilmesi üzerine nicel bir araştırma. *ULUM*, 4(1), 231-264.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Zorluoğlu, S. L., Devocioğlu, G., & Sayın, İ. (2021). Uzaktan Eğitimin öğretim elemanları açısından değerlendirilmesi: Covid-19 Pandemi süreci. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 1007-1025.